

DZIEN**10
GR.**

8 stron

BYDGOSKI

ILUSTROWANY

DRAZ WYDAWNICTWA:**DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI
GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI
ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — — —**

Redakcja i administracja, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 26. Telefon, 22-18, Konto czekowe P. K. O. 203,866.

Wspaniała manifestacja braterstwa ludu kaszubskiego z Armią

Przebieg niedzielnych uroczystości wejherowskich

Uroczystość wręczenia sztandaru Batalionowi Morskiemu w Wejherowie przez ludność kaszubską wypadła nadspodziewanie wspaniale.

W niedzielę od samego rana tonące w powodzi flag i zieleni miasto zapełniło się tysiącami rzeszami ludności, przybyłej ze wszystkich stron powiatu morskiego oraz z Gdyni i z Gdańska, która tworzyła na ulicach i placach gwarne mrowisko, snując się nieprzerwanym strumieniem od dworca poprzez główną arterię komunikacyjną, ul. Sobieskiego w stronę Rynku i koszar. Na ul. Sobieskiego ustawiono liczne bramy triumfalne, przeważnie o charakterze regionalnym, spowite w sieci rybackie, przepieczone zielenią i noszące napisy kaszubskie w rodzaju: „Rebocy calejm sercem z Batalionem Morskim“. U wylotu ulicy Dworcowej ustawione zostały trybuny dla przedstawicieli władz i społeczeństwa, przygotowane na czas defilady.

Przyjazd min. Kasprzyckiego i nabożeństwo

Główne uroczystości rozpoczęły się o godzinie 9.30 na placu przykoszarowym. Rozległy teren placu zapełniły po brzegi oddziały wojska oraz liczne organizacje i tłumy publiczności. Widok tego olbrzymiego skupiska ludzkiego, liczącego ponad 20 tysięcy osób, był niezwykle imponujący.

Przed ołtarzem polowym, na drewnianym postumencie umieszczony został nowy sztandar, ufundowany przez społeczeństwo, oczekując aktu poświęcenia i przekazania go Batalionowi.

Krótko przed godziną 10-tą na plac przykoszarowy przybył p. min. Spraw Wojskowych gen. Kasprzycki w towarzystwie p. Wojewody Pomorskiego Raczkiewicza, inspektora armii p. gen. Bortnowskiego, szefa kierownictwa Marynarki Wojennej p. adm. Świrskiego i innych. Po odebraniu raportu od dowódcy Batalionu p. pułk. Kopańskiego p. Minister przeszedł przed frontem oddziałów wojskowych, po czym zajął miejsce po prawej stronie ołtarza nawprost tronu biskupiego. Razem z p. min. Kasprzyckim przybyli Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku p. min. Chodacki oraz J. E. ks. biskup Okoniewski w otoczeniu duchowieństwa.

Symbol wierności ludu kaszubskiego dla Rzeczypospolitej

O godzinie 10-tej rozpoczęło się nabożeństwo polowe, które w licznej asyście celebrował J. E. ks. biskup Okoniewski. W trakcie nabożeństwa ks. biskup wygłosił podniosłe kazanie, którego wysłuchano w najgłębszej ciszy i skupieniu. Najprzewielebniejszy kaznodzieja podkreślił wyjątkowe znaczenie obchodzonej uroczystości. Sztan-

dar, ofiarowany przez ludność kaszubską Batalionowi Morskiemu jest pięknym wyrazem wierności i przywiązania tego ludu do Rzeczypospolitej i jej sił zbrojnych, podobnie jak broń zakupiona z drobnych składek ludzi

Wręczenie sztandaru i broni Batalionowi

Po skończonym nabożeństwie ks. biskup Okoniewski dokonał poświęcenia sztandaru i 11 ciężkich karabinów maszynowych ustawionych rzędem po lewej stronie ołtarza. Następnie wśród

i gorącym sercem ofiarowana wojску. Sztandar ten i ta broń są świadectwem wobec kraju i całego świata, że lud kaszubski niezłomie trwa i trwać będzie na straży polskiego wybrzeża morskiego.

przejmującej ciszy burmistrz m. Wejherowa p. Bolduan w imieniu ludności wręczył sztandar p. min. Kasprzyckiemu. Z rąk p. Ministra sztandar odebrał dowódca Batalionu p. pułk. Ko-

pański, przekazując go następnie chorążemu. Przy dźwiękach hymnu państwowego poczet sztandarowy przemaszerował przed frontem Batalionu, zajmując miejsce na prawym jego skrzydle.

W dalszym ciągu odbyło się przekazanie broni. Wzruszający był moment, kiedy zabrał głos reprezentant ludności powiatu Kaszuba p. Groth, wygłaszając serdeczne przemówienie po kaszubsku. Przemówienie to jako dokument głębokiego patriotyzmu Kaszubów, poniżej przytaczamy w dosłownym brzmieniu.

„Lud kaszubski stanął na straży u wrót polskiego honoru i swoją pierś osłonił zagrożoną placówkę i uratował polskość przymorza...“

Przemówienie Kaszuby Grotha

Je taki zakątek „ski, moły, może nowniejszy, o którym prawie teros bądze barze wiele głośno gđone choc dawniej beło o nim mało wiedzone. Wiedzec też beło mało łonim w cennej nocy niewoli, wiedzec beło łonim mało wtedy, jak cianżke rance najzdóców polskie usta zamykałe, jak znikąd nadzeł, znikąd pocechy polski lud tego zakątka doczekac se ni mógł, a zdawało se czasem, że już nijak światła wolnoscy ta kraina nie uzdrzy. A jednak — choc o brzeg tej zabetej — wtenczas krainy kaszebskiej, bo o niej tu je mowa bjiły szalone burze, choc lud jej ujac probowano w serce chyttry polityki, choc lud ten był daleko od ośrodków polskie mesli niepodległoscowej, od kuźni zbrojnych czynów, choc som ze sobą tylko pozostał, wetrwał i przetrwał wszelko.

I NIC GO NIE ODERWAŁO OD MNIA POLSKIEGO, NIC NIE WYDARŁO MU MOWY JEGO OJCÓW, niko ten lud nie zaprzedał swoji deszy — skupił se w sobie, w granitowym konserwatyźmie polskłoscy trzymał se, nie posłał ani razu do parlamentu niemieckiego kogo innego, jak

TYLKO KASZEBE - POŁOKA.

Stanął na straży u wrót polskiego honoru i słoń pierś osłonił zagrożoną placówkę i uratował polskość Przymorza.

I takim wszedł lud ten do niepodległej Polsce. Wszedł, a wdęcny naród polski staż mu nad brzegiem Bałtyku powierzył. A nie z cedzego rozkazu, ale z nakazu

własnych serc polskich, aby straż tą lepiej pełnić, me kaszebski lud powiatu morskiego przed trzema miesiącami skrzyknęli se, na wielki czyn, na dozbrojenie naszego Batalionu Morskiego.

Uparty, tak jak me przode bele, choc nom w tym roku kłeska deszczów a mrozów pony nasze we większy częscy zniszczyły, choc zemia nasza uboga, me posłuszni na wezwanie Marszałka Polsci, hasło obrony narodowej do serca wzięli, przed oczy na widok codzenny stawili — a dzysaj czynem zatwierdzili.

Oddając was jednosce, wa nasze karabiny maszynowe Batalionowi Morskiemu, przekazujemy wam służyć Polsce długo i wiernie.

Niech z wama jidą te wszetki mesle i uczuca, ta wiara a nadzieja, jakie towarzyszeło nom, jak me was postanowiele dla Batalionu fundowac, a te mesli i pragnienia jakimi was Batalionowi oddali, me teros pozostaniemy.

A ciebie kochany żołnierzu polski proszeme, żebys z nich zrobił stalowy wał, o jaki rozbijają se największe sztormy i abys nas — jak tego będzie potrzeba — zawsze wezwał pod sztandar Tej Matki Boski Swarzewskiej, Królowy Polskiego Morza, której me słubowale, że tego sztandaru nie oddame jinaczej, jak chyba razem ze życem.

Na przemówienie to odpowiedział p. min. Kasprzycki, podkreślając wiel-

kie zrozumienie, jakie ludność nadmorska wykazała dla hasła dozbrojenia Armii i składając jej za to szczerze wyrazy uznania.

Na tym uroczystości na placu przykoszarowym została zakończona. Po krótkiej przerwie, w której czasie fala ludzka odplynęła na ul. Sobieskiego, odbyła się wspaniała defilada, jakiej gród Wejhera dotychczas jeszcze nie widział.

O godzinie 12 rozpoczęła się defilada, którą odebrał minister spraw wojskowych gen. Kasprzycki w towarzystwie p. Wojewody Pomorskiego Raczkiewicza, inspektora armii gen. Bortnowskiego, adm. Świrskiego i ks. biskupa Okoniewskiego. Defiladę prowadził dowódca batalionu p. Kopański. Po defiladzie odbył się obiad żołnierski na terenie koszar. Podczas obiadu przemówienia wygłosili p. Kopański, adm. m. Wejherowa Strużyński i Jona.

O godz. 16 odbyło się uroczyste zebranie Rady Miejskiej m. Wejherowa, na którym burmistrz p. Bolduan wygłosił nast. przemówienie:

„Jak lwy pazurami bronić będziemy kaszubskiej ziemi i polskiego morza“

Przemówienie burmistrza Bolduana

Stare są pomorskie miasta, bogate w historię i tradycję. Wśród tych miast jesteśmy, oprócz Gdyni, najmłodszym na Pomorzu. Początek Wejherowa sięga roku 1643. Za to jednak tkwi w nas słusza dumą, że założycielem naszego miasta był żołnierz polski, Jakób Wejher, rycerz szlachetny, starosta kiszporski, człuchowski, bytowski, pucki i wojewoda malborski, wierny towarzysz wojennego króla Władysława IV., a co nas szczególnie napawa radością, wykonawcą morskich planów króla polskiego.

Tak zrzędziły dzieje, że decydując

wywierają wpływ na północno-zachodnią część Pomorza. Jesteśmy duchową stolicą Kaszub. Tu przecież od lat 300 na góry Kalwarii spieszy mnogi lud kaszubski, od Kościerzyny i Bytowa, Chojnic, Pucka, Lemborga, Słupska, Gdańska i Kartuz. Tu modlił się wraz z ludem Antoni Abraham, wierny chorąży i dzielny bojownik polskości. Tu zagrzewali się do męstwa i patriotycznych uniesień przewodnicy narodowego ruchu na Kaszubach za czasów niewoli.

W tym mieście z gór Kalwarii padły z ust duchowieństwa katolickiego meżne

i jasne słowa, które ludowi wytyczyły drogę ku wolności, ku Polsce. I lud szedł tą drogą, z wiarą w zwycięstwo dobrej sprawy, a jego przewodniczący swego ducha oświecali drogę, po której kroczyli winjeni kaszubski lud. I lud ten przetrwał, trwa i wytrwa nad Bałtykiem.

Poprzez potyczki i zbrojne powstania, poprzez udział w powstaniu wielkopolskim, w wojnie polsko-bolszewickiej, pod rozkazami Marszałka Józefa Piłsudskiego, Wskrzęsięcia i Budowniczego Państwa Polskiego, zawsze wierni ry-

(Ciąg dalszy na stronie 2-zej)

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego uczciła zasługi naukowe Pana Prezydenta Rzplitej

W sobotę szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego obchodziła uroczyste święto 30-lecia swego istnienia

Kulminacyjnym punktem uroczystości była wielka akademja jubileuszowa, połączona z uroczystym aktem promocji Pana Prezydenta Rzplitej prof. I. Mościckiego na doktora nauk rolniczych H. C.

zki azotu, jako krajowi rolniczemu o zagrożonych zawsze granicach.

Chorzów, Mościce i Chemiczny Instytut Badawczy, będące dziełem jego ducha i owocem jego usiłowań i trudów, mogą i muszą być niewątpliwie przedmiotem dumy każdego Polaka.

W uznaniu tej wielostronnej i obfitej

dla nas węzły, łączące uczelnię naszą z jego Dostojną osobą, szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, składa mu w darze to, co ma i ceni najwyżej, nadając mu najwyższą godność naukową.

Z kolei zabrał głos dziekan wydziału rolniczego prof. Staniszkis, charakteryzując

zasługi naukowe Pana Prezydenta Rzplitej

Przed 40-tu laty umysły rolników i ekonomistów niepokoilo pytanie, jak za spokojnie wzrastające zapotrzebowanie związków azotowych przez rolnictwo, wobec groźby wyczerpania się pokładów saletry.

Wśród badaczy, którzy przysłużyli

Dzięki Jego pracom naukowym i koncepcjom technicznym rolnik polski i nasz przemysł wojenny są niezależni od zamorskiej saletry

Następnie dziekan Staniszkis odczytał tekst dyplomu głoszący, że „nadany zostaje panu Prezydentowi Rzplitej prof. I. Mościckiemu, mężowi zasłużonemu na polu elektrochemii technicznej i chemii fizycznej, który przez swe zdobycze naukowe wiekopomne zasługi dla rolnictwa polskiego położył”.

Akademję zakończyły liczne przemówienia wygłoszone z okazji jubileuszu uczelni

O godz. 17 zaś odbyło się na Zamku uroczyste wręczenie Panu Prezydentowi R. P. prof. Ignacemu Mościckiemu dy-

Motopirin
Motor

przeciw
**GRYPY, KATAROM,
PRZEZIĘBIENIOM.**

Preparat równorzędny z najlepszymi zagranicznymi.

Zdjęcie nasze przedstawia rzut oka na prezydium akademii. Widzimy senat akademicki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, w uroczystych togach. Stoi rektor prof. Jan Miklaszewski, odczytując akt promocji Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Pana Prezydenta Rzplitej, niedysponowanego, reprezentował na akademii p. min. W. R. i O. P. prof. W. Świętosławski.

Uroczystość zagał rektor S. G. G. W. prof. Jan Miklaszewski.

Przystępując do aktu promocji Pana Prezydenta Rzplitej prof. I. Mościckiego na doktora H. C. rektor odczytał następujące uzasadnienie promocji:

„Znojną, owocną i pełną zasług pracą prof. dr. Ignacy Mościcki wzbogacił naukę w liczne, nowe zdobycze, wyjaśnił istotę i przyczyny całego szeregu ważnych zjawisk, podał własne metody technologiczne otrzymywania i badania nowych związków, oparte o rodzime surowce ku pożytkowi rolnictwa, techniki i przemysłu w Polsce.

Jest on wytrwałym, ścisłym i pomysłowym badaczem, umiejącym nie tylko dokonywać najdonioślejsze odkrycia w nauce, ale i realizować w praktyce swoje osiągnięcia wynalazcze i pomysły techniczne. Jego niezmordowana, twórcza działalność naukowa i wynalazcza, usadnia najzupełniej tę sławę, która otoczyła imię jego, nie tylko wśród swoich, ale i daleko poza granicami Polski, stawiając go

w rzędzie największych uczonych świata

Wierna, nieprzerwana służba dwóm najwybitniejszym ideałom: OJCZYŹNIE I NAUCE, przyświecała wszystkim jego poczynaniom, w których ani na chwilę nie była zapomniana sprawa ojczyzny. Takim najwymowniejszym i niezapomnianym dowodem jego niezłomnej i niezachwianej wiary w bliską, jasną przyszłość narodu, jest fakt, że jeszcze przed wybuchem wojny światowej, odstępując szwajcarskiemu konsorcjum patenty na swoje wynalazki i poważne zdobycze techniczne, wyłączył tereny przyszłego państwa polskiego, aby oddać ten swój dorobek do dyspozycji zbliżającej się zwycięskiej Polsce i zapewnić jej zwią-

w owoce pracy naukowej, badawczej, wynalazczej i obywatelskiej, a jednocześnie pragnąc utrwalić tak zaszczytne

ZAKŁADY OGRODNICZE B. HOZAKOWSKI
polecają najwyższe gatunki **cebulek kwiatoowych**
Hiacynty Narcyzy Krokusy Tulipany
po cenach hurtowych. Na żądanie wysyła się prospekty i cenniki bezpłatnie.
Toruń, Mostowa 28 — skrzynka pocztowa nr. 1. 6224

Naczelnny Wódz na uroczystościach w Czarnicy

W ub. sobotę w godzinach rannych Czarnca, miejsce rodzinne Stefana Czarnieckiego, którego prochy spoczęły w nowym sarkofagu, ufundowanym przez społeczeństwo, przybrała niezwykle widok. W blaskach słonecznego dnia pięknie wyglądały przybrane bramy triumfalne, ustawione na powitanie

niaków, zmierzając na miejsce uroczystości.

Po godz. 8 na st. kolejowej we Włoszczowie powitali p. Marszałka Śmigłego - Rydza przedstawiciele władz z wojewodą kieleckim Dziadoszem oraz wojskowskością z dowódcą O. K. Łódź jen. Wierzchowiczem.

się po brzegi tłumem wiernych. W środkowej nawie ustawiono katafalk w kształcie stylizowanych białych orłów, na którym spoczywała miedziana trumna ze śmiertelnymi szczątkami hetmana Czarnieckiego. Od stropu świątyni nad katafalkiem zwieszał się wielki baldachim, wykonany z flag narodowych.

Trumna hetmana Czarnieckiego była pokryta flagą Rzeczypospolitej.

na wieku trumny położono na krzyż złotą buławę. Katafalk tonął w powodzi żywych kwiatów i wieńców, z których kilka złożyły delegacje pułków. Przy trumnie wartę honorową zaciągnęło wojsko. Na trumnie widnieją wojskowe pieczęcie.

O godzinie 8 rano przybywa do kościoła sztafeta z Częstochowy, zorganizowana przez Towarzystwo kultury i oświaty robotniczej „Pochodnia”. Sztafeta, biegnąc przez całą noc z Częstochowy do Czarnicy, przyniosła ogień zapalony przez O. O. Paulinów przed cudownym obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej. Znicz płonie w pięknym kaganku, wykutym przez robotników huty Ludwików w Kielcach, we dług wzoru dr. Olesia.

Przed przybyciem P. Marszałka, przed otwartym grobowcem, gdzie za chwilę miały być złożone szczątki hetmana Czarnieckiego, stanęły dwa poczty sztandarowe: pułku strzelców konnych im. Czarnieckiego i częstochowskiego pułku piechoty.

P. Marszałka powitał u stóp świątyni ks. biskup sufragan kielecki Sonika w asyście licznych kleru, wśród (Ciąg dalszy na str. 5-ej).

Zdjęcie nasze przedstawia rzut oka na katafalk, na którym spoczywa metalowa trumna z prochami hetmana Stefana Czarnieckiego, przed uroczystym przeniesieniem jej do sarkofagu.

Naczelnego Wodza, Marszałka Polski Śmigłego - Rydza. Już o świcie z pobliskich i dalszych okolic Czarnicy, szosami, drogami polnymi i ścieżkami maszerowały liczne organizacje społeczne i stowarzyszeń rolniczych, tłumy wie-

W Czarnicy p. Marszałek Śmigły - Rydz zatrzymał się u wrót bramy triumfalnej, gdzie powitali go przedstawiciele władz powiatu włoszczowskiego.

W oczekiwaniu na przyjazd Pana Marszałka kościół w Czarnicy wypełnił

